КИҢӘШЛӘНГӘН
Казан шәһәре Авиатөзелеш районының
"141 нче катнаш төрдәге балалар бакчасы "
МАМБУ мөдире боерыгы
нигезендә гамәлгә кертелде
№___от________________2023г.
Педагогик киңәшмәдә каралган һәм
расланган. Беркетмә №
«_____»____________________ 2023г.

РАСЛЫЙМ
Казан шәһәре Авиатөзелеш районының
"141 нче катнаш төрдәге балалар
бакчасы"
МАМБУ мөдире
__________________Васильева О.В.
«_____»______________________ 2023г.

Казан шәһәренең Авиатөзелеш районының "141 нче катнаш төрдәге балалар бакчасы " муниципаль автономияле мәктәпкәчә белем учреждениесе балаларга татар теле өйрәтүче тәрбиячесенең 2023-2024 уку елына эш программасы.

Мәктәпкәчә белем бирү Федераль дәүләт белем стандартларын күздә тотып, укыту методик нигезләнеп төзелде.

Әзерләде: балаларга татар
теле өрәтүче, беренче категорияле
тәрбияче Насретдинова Г.М.

Казан шәһәре, 2023ел

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Эчтәлек

Аңлатма язуы.. 3
I Максат бүлеге (Целевой)
1.1. Әһәмиятле характеристика (Значимые характеристики)............................ 5
1.2. Балаларны укыту – методик комплектлар кулланып ана теленә өйрәтү, рус телле балаларны татар теленә өйрәтү максатлары, бурычлар һәм ирешергә теләгән нәтиҗәләр (безне нәрсә шатландыра)............................ 5
II Эчтәлекле бүлек (Содержательный раздел)
2.1. Комплекслы – тематик план.. 16
2.1.1. Рус телле балаларга татар теле өйрәтүгә комплекслы – тематик план.......................... 16
2.1.2. Рус телле балаларга татар теле өйрәтүгә аудиоязмалар (кушымтада)............................ 16
2.1.3. Татар балаларына ана теле өйрәтүгә комплекслы – тематик план.......................... 33
2.2. Үзләштерү дәрәҗәләре.. 45
2.2.1. “Татарча сөйләшәбез”укыту-методик комплекты буенча белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү (кушымтада)..................... 45
2.2.2. Ана – теле буенча белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү.......................... 48
2.2.3. Гомуми белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү таблицасы (кушымтада)..................... 48
2.3. Методик эшне оештыру, ата-аналар, балалар һәм тәрбиячеләр белән эш өчен еллык план (кушымтада)..................... 48
2.4. Этно – мәдәни төбәк бердәмлеге (кушымтада).......................... 48
III Оештыру бүлеге (Организационный)
3.1. Материаллар….. 48
3.1.1. “Татарча сөйләшәбез” **у**кыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар (кушымтада)..................... 48
3.1.2. Мультимедиа ресурслар (кушымтада).......................... 48
3.2. Программа буенча материаль кирәк – яраклар (кушымтада).......................... 48
3.3. Кулланылган әдәбият.. 48
3.4. Кушымта (Приложение).. 50

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

АҢЛАТМА ЯЗУЫ

“Татарстан Республикасы халыклары телләре турында” Татарстан Республикасы Законында һәм Татарстан Республикасында башка телләрне саклау, өйрәнү һәм үстерү буенча Татарстан Республикасы дәүләт программасында мәктәпкәчә милли белем бирү өчен кирәкле шартлар булдыру каралган. Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары белән кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус телле балаларны татарчага өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзү бурычы куелды.

Программа 4 яшьтән 7 яшькә кадәр булган рус телле балаларның татарча аралашырга өйрәтү эшчәнлекләрен,“Минем өем” (4-5 яшь), “Уйный – уйный үсәбез” (5-6 яшь), “Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” (6 - 7 яшь) проектларын үз эченә ала.

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар,интерактив уеннар тора.

Яңа сүз өйрәткәндә, сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә; төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;уеннар кулланып (“Ватык телефон”, “Кайтаваз”...) ныгытыла; хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырыла: “Исемен әйтсәң бирәм”, “Мин күрсәтәм, син әйт”, “Сорап ал”, “Серле кәрзин”.

Өйрәнгән лексиканы сөйләмдә кулланганда “Бу кем?”, “Кем юк?”, “Кәрзиндә нәрсә бар?”, “Нәрсә юк?”, “Серле янчык”, “Әйе-юк”, “Дөресен әйт” дидактик уеннары уйнала.

Аралаша белү күнекмәләре булдырганда “Әйдәгез танышабыз”, “Кунакны сыйла”, “Кибеттә”, “Кафеда”, “Телефоннан сөйләшү”уен ситуацияләре оештырыла.

Программа принциплары.

Коммуникативлылык принцибы – балаларны татар телен аралашу чарасы буларак куллануга әзерләүгә корылган. Телне фән буларак түгел, ә аралашу чарасы буларак өйрәтү.

Интеграция һәм дифференциация принцибы – һәр сөйләм төренең үз үзәнчәлеген исәпкә алу, тәрбияче сөйләмен техник чаралар ярдәмендә (аудио-, видеоязмада) тыңлау (аудирование), тел үзәнчәлекләрен төрле күнегүләрдә бирү, балаларның диалогик сөйләмен үстерү;

Күрсәтмәлелек принцибы – тел өйрәтүне көндәлек тормыштагы һәр төрле эшчәнлеккә бәйле рәвештә, аларның тирә-юньне танып белүенең төп чарасы булып торган уен аша үткәрү;

Тел өйрәтү, тәрбия һәм үстерү бурычларының бер-берсе белән тыгыз бәйләнештә тормышка ашыру принцибы;

Барлык белем бирү өлкәләрен берләштерү (интегральләштерү) принцибы: аралашу, танып-белү, социальләштерү, физик культура, сәламәтлек, хезмәт, иминлек, матур әдәбият, иҗади сәнгать, музыка.

Дәвамчанлык принцибы – балалар бакчасы һәм башлангыч мәктәптә эзлеклелекне күздә тоту;

Белем бирүне комплекслы-тематик принципка корып оештыру;

Белем бирү эшчәнлегенең мотивлашкан булу принцибы - бала материални үзе өчен кызык булганда, үзенең шәхси ихтыяҗларына туры килгәндә генә кабул итә һәм фикерле башлый. Телне өйрәтү процессында әкияти сюжетлар карау, кызыклы таныш геройлар (Акбай,

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Мияу) белән очрашу, уен элементларын куллану – тел материалын өйрәнүнең мотивлашкан булуын тәэмин итә. Телне аралашу, уен ситуацияләренә бәйләп өйрәнгәндә, балалар тел өйрәнүнең практик әһәмиятен тоялар, эмоциональ күтәренкелек туа һәм алар тел материалын бик теләп үзләштерәләр.

Белем бирү эшчәнлегенең дидактик принцибы - гадидән катлаулыга таба бару.

Индивидуальләштерү принцибы - тел өйрәткәндә социаль шәхес сыйфатларын үстерүне күздә тоту. Балаларның яшь үзәнчәлекләрен исәпкә алу.

Татар телен өйрәтүдә кулланыла торган чаралар.

1. Эшчәнлек эшкәртмәләре, диагностик материаллар.
2. Тавышлы күрсәтмәлелек (һәр проект өчен аудиоязмалар, анимацион сюжетлар, мультфильмнар).
3. Картиналы һәм картиналы-дидактик күрсәтмәлелек(таратма һәм күрсәтмә рәсемнәр, җырлы-биюле уеннар, театр эшчәнлеге өчен материаллар.
4. Символик, график күрсәтмәлелек (пиктограммалар).
5. Күләмле күрсәтмәлелек (макетлар, муляжлар, уенчыклар)
6. Интерактив уеннар.

Эш төрләре һәм формалары.

Программа бурычларын үтәүдә эш формаларының, практик гамәли алымнарның, чараларның әһәмияте зур. Төп эш төрләре булып түбәндәгеләр тора:

1. Предметлар белән эш: уенчык белән диалог төзү, уен һәм әкиятләрдә катнашу.
2. Рәсемнәр белән эш: үстерешле диалог.
3. Сюжетлы-рольле уеннар;
4. Әйлән-бәйлән, җырлы-биюле уеннар өйрәнү (аудиоязмага таянып).
5. Театральләштерү, сәхнәләштерү (бармак театры, битлекләр, костюмнар, театр күрсәтү (әти-әниләргә, башка төркем балаларына).
6. Хәрәкәтле уеннар: туп белән уеннар, “Командир” уены, әйлән-бәйлән уен, зарядка уеннары.
7. Иҗади һәм ситуатив уеннар: рольле уеннар, интервью, ситуатив күнегүләр.
8. Ситуатив, логик күнегүләрне ишетеп, аңлап эшләү.
9. Үстерелешле диалоглар (зурлар һәм яшьтәшләре белән үзара аралашу).
10. Аудиоязмалар тыңлау, кушылып әйтү, җырлау, кабатлау, ишеткән сүзне рәсемдә табып күрсәтү.
11. Анимацион сюжетлар, мультфильмнар карау.
12. Интерактив уеннар.

Укыту методик комплектының эчтәлеге.

Һәр проект түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) тематик план;

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

2) эшчәнлек конспектлары;
3) балалар һәм әти-әниләр өчен эш дәфтәрләре;
4) анимацион күренешләр;
5) күрсәтмә, таратма материаллар;
6) диагностик материаллар.

I Максат бүлеге (Целевой)

1.1. Әһәмиятле характеристика

Төркемнәрнең исемлеге һәм националь составы (кушымтада)

1.2. Балаларны укыту – методик комплектларын кулланып ана теленә өйрәтү, рус телле балаларны татар теленә өйрәтү максатлары, бурычлар һәм ирешергә теләгән нәтиҗәләр (безне нәрсә шатландыра)

Зарипова З.М. Кидрячева Р.Г. “Татарча сөйләшәбез”укыту-методик комплектын кулланып рус телле балаларга татар теле өйрәтү программасы

Бурычлары:

1. Информацион – коммуникатив технологияләр, уен – ситуацияләр, күргәзмәлелек кулланып, тел өйрәтү, аралашу теләге тудыру.
2. Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
3. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
4. Диалогик һәм монологик сөйләмне, хәтер, зиһен сәләтләрен үстерү.
5. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен,бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары, әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

Программа өч проектны һәм аларның төп максатларын, бурычларын үз эченә ала:
“Минем өем” проекты (4-5 яшь).
Максат: Татар теленә кызыксыну уяту, аралашу теләге тудыру.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгы булдыру, сөйләмдә активлаштыру.
2. Гади диалогта катнаша белү, хәтер, зиһен үстерү.
3. Бер – береңне тыңлау, ишетү сыйфатлары тәрбияләү.
“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшь).
Максат: Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгу.
Бурычлар: 1. Сүз байлыгын арттыру, сөйләм күнекмәләре формалаштыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белү, көндәлек яшәештә аралашу.
3. Әдәпле итеп кара-каршы сөйләшә белү күнекмәләрен тәрбияләү.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

“Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар” проекты (6-7 яшь).
Максат: Балаларның көнкүрешкә, табигатькә, җәмгыятькә кагылышлы сүзләр исәбенә сөйләмнәрен баету, сүз һәм сүзтезмәләрне төрле ситуацияләрдә кулланышка кертү.
Бурычлар:1. Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
2. Мөстәкыйль фикер йөртергә, җавап бирергә күнектерү, балада үзенең сөйләме белән кызыксыну һәм сизгерлек уяту.
3. Сөйләм әдәбе (сорау, гозер, мөрәҗәгать итү, рәхмәт белдерү, исәнләшү, саубуллашу) кагыйдәләрен камилләштерү.

Уртанчылар төркеме
“Минем өем” проекты (4-5 яшь).

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары
1. Тирә- юнь күзаллавын киңәйтә барып, иң якын кешеләре, уенчыклар, ашамлыклар хисабына сүз байлыгын арттыру.
2. Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган боемнәрне аңлап, үти белүләренә ирешү.
3. Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны кабатлап әйтә белүләренә ирешү.
4. Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша, рәхмәт әйтә белү күнекмәләрен үстерү.
5. Куелган сорауларны аңлап, сөйләмдә 2-3 сүз белән җавап кайтару күнекмәләрен үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге
“Минем өем” проекты темалары (“Гаилә”,“Ашамлыклар”,“Уенчыклар”,“Саннар”)буенча бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.
Аларның тирә-юнь күзаллавын киңәйтә бару, югарыда күрсәтелгән темага караган сүзләр хисабына балаларның сүз байлыгын арттыру өстендә эшләү, аларда татар телендә сөйләшә башлау теләге уяту.
Актив үзләштерүләренә ирешү өчен әйбер исемнәренең мәгънәсен аңлату һәм аларны дөрес әйтү күнегүләре эшләү. Иң якын кешеләр (*әти, әни, бабай, әби, малай, кыз*), яраткан уенчыклар (*туп, машина, курчак, эт, песи куян, аю),* ашамлыклар *(алма, ипи, сөт, чәй)* һәмсаннар *(бер, ике, өч, дүрт, биш)* хисабына сүзлекне баету һәм активлаштыру. Өйрәнгән сүзләрне аерым, кумәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белү күнекмәләрен булдыру. *Алма бир. Мә, алма*.
Бу кем? Бу нәрсә? сорауларын аңлап җавап бирергә өйрәтү.
-*Бу кем? – Бу әти.*
-*Бу нәрсә? – Бу туп.*
Нинди? соравын аңларга, дөрес җавап бирергә өйрәтү.
-*Туп нинди? – Кечкенә.*
-*Машина нинди? – Матур.*
Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауларны аңларга һәм сөйләмдә җавап кайтарырга өйрәтү. (Зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт, пычрак, тәмле).

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

-*Бу нәрсә? – Бу туп.*
-*Туп нинди? – Туп пычрак (зур, матур, кечкенә, чиста, әйбәт).*

Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны балаларның кабатлап әйтә белүләренә ирешү өстендә эшләү. Аларның өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап, үти белүләренә ирешү *(мә, бир, утыр, аша, эч, уйна, ю, ал).*

-*Мә, куян. – Бир куян.*

Тәрбияче әйткән билге буенча предметны табу, күрсәтә белергә өйрәтү.

Зур машина ал. Тәмле алма бир.

Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша белергә өйрәтү, сүзләрне дөрес, урынлы куллану.

Исәнме. – Исәнмесез. Сау бул. – Сау булыгыз. Мин кыз. - Мин Оля. Мин малай - Мин Коля.

Таныш предметларның исемнәрен ныгыту, куелган сорауга раслаучы, инкарь итүче сүзләрне *(әйе, юк)* дөрес кулланырга өйрәтү

Син Коля? – Әйе.

Син кыз? – Юк, мин малай.

Мин, син алмашлыкларын аңларга һәм урынлы кулланырга өйрәтү.

Син кем? – Мин Коля.

Кечкенә күләмле шигырьләр, җырлар өйрәтү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре

Ирешелгән нәтиҗәләр:

Бирелгән лексиканы төрле ситуацияләрдә ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.
Татар телендә сөйләшү теләге бар.
Әйбер исемнәренең мәгънәсен аңлый һәм аларны дөрес әйтә белә.
Гаилә, уенчыклар, ашамлыкларһәмсаннар хисабына сүз байлыгы бар.
Өйрәнгән сүзләрне аерым, күмәк, тәрбияче ярдәмендә кабатлый белә.
Бу кем? Бу нәрсә? сорауларын аңлап, җавап бирә.
Әйбернең билгесен ачыклау максаты белән куела торган сорауны аңлый һәм сөйләмдә җавап кайтара белә.
Тәрбияче әйткән сүзләрне, кыска фразаларны кабатлап әйтә. Өлкәннәр кушкан катлаулы булмаган биремнәрне аңлап үти.
Тәрбияче әйткән билге буенча предметны таба, күрсәтә белә.
Үз исемен дөрес әйтә, исәнләшә, саубуллаша белә, сүзләрне дөрес, урынлы куллана.
Куелган сорауга раслаучы, инкарь итүче сүзләрне дөрес куллана белә.
Мин, син алмашлыкларын аңлый һәм урынлы куллана.
Кечкенә күләмле шигырьләр, җырлар белә.

Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сүз байлыгы аз.
Бирелгән лексиканы ишетеп аңлый, куллана белми.
Сорауларны аңлый, җавап бирә алмый.
Мин, син алмашлыкларын урынлы куллана белми.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Зурлар төркеме
“Уйный – уйный үсәбез” проекты (5-6 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары

1. Тирә- юнь күзаллавын киңәйтә барып, яшелчәләр, савыт-сабалар, киемнәр, өй җиһазлары, ашамлыклар темасына кергән сүзләр хисабына сүз байлыгынарттыру.
2. Гади сорауларны аңлап җавап бирү, мөрәҗәгать итә белүләренә ирешү.
3. Үзара һәм зурлар белән көндәлек тормышта татарча аралашуга чыгуларына ирешү.
4. Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.
5. Боерык фигыльләрне сөйләмдә аңлап дөрес куллана белү күнекмәләрен үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге

Лексик минимум – якынча 45 сүз.

“Уйный-уйный үсәбез” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар” **, “**Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киемнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй җиһазлары”, “Бәйрәмнәр”) буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру. (*Кишер, суган, бәрәңге, кыяр, кәбестә, аш, ботка, кашык, тәлинкә,чынаяк, күлмәк, чалбар, бит, кул, өстәл урындык, карават, баллы, ничә, нинди, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кызыл, сары, яшел, зәңгәр, нәрсә кирәк, юа, ки, сал, йокла, хәерле көн, яратам, бар).*

Санау күнекмәләрен ныгыту, сөйләмдә камилләштерү.

Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә өйрәтү.

Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләрне ныгыту, урынлы куллану. *(Әйе, юк)*

Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә активлаштыру.

- *Бу кызыл тәлинкә.*

“Минем өем” проекты буенча өйрәнелгән боерык фигыльләрне ныгыту *(аша, эч, утыр, ю, уйна, йокла)*, яңа боерык фигыльләрне *(ки, сал)* сөйләмдә аңлап дөрес куллана белергә өйрәтү, активлаштыру.

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре

Ирешелгән нәтиҗәләр:

“Уйный-уйный үсәбез” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар” **, “**Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киемнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй җиһазлары”, “Бәйрәмнәр”) буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләре бар.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы бар.
Санау күнекмәләре бар, сөйләмдә куллана белә.
Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә.
Раслаучы һәм инкарь итүче сүзләрне аңлый, урынлы куллана.
Исем + сыйфат конструкциясен сөйләмдә дөрес куллана.
Боерык фигыльләрнесөйләмдә аңлап дөрес куллана белә.
Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана белә.
Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:
Сүз байлыгы аз.
Бирелгән лексиканы ишетеп аңлый, куллана белми.
Сорауларны аңлый, мөстәкыйль рәвештә сорау куя белми.
Сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә куллана алмый.

Мәктәпкә әзерлек төркеме
“**Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар”проекты (6-7 яшь)**

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары
1.Ашамлыклар, кыргый хайваннар, кошлар, мәктәп темасына кергән сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру.
2.Сөйләмне аралашу чарасы буларак камилләштерү, файдалана белү күнекмәләренә өйрәтү.
3. Диалогик һәм монологик сөйләмне үстерү.
4. Мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә күнектерү.
Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге
Лексик минимум – якынча 60 сүз.

“Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар” проекты темалары (“Гаилә”, “Ашамлыклар”, “Уенчыклар”, “Саннар” **, “**Яшелчәләр”, “Савыт-саба”, “Киемнәр”, “Шәхси гигиена”, “Өй җиһазлары”, “Бәйрәмнәр”, “Танышу”, “Тату гаилә”, “Дусларны сыйлыйбыз”, “Кунак килде”, “Кафега барабыз”, “Күңелле уеннар”, “Без циркта”, “Безнең дуслар”, “Чана шуабыз”, “Без биибез”, “Күңелле сәяхәт”, “Мәктәп”, “Без әкият ятратабыз”) буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (танып – белү, уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белергә өйрәтү, сөйләм күнекмәләрен булдыру.

Яңа сүзләр хисабына баланың сөйләмен баету, тулыландыру: *син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем, бу нәрсә, нишли, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың, син нишлисең, сикер-сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер-йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь, бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла-җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр.*

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белергә өйрәтү.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Алган белемнәрен, сөйләм күнекмәләрен үстерешле диалогларда, уеннарда, ситуатив күнегүләрдә камилләштерү. Монологик сөйләмне үстерү.

Белем бирү эшчәнлеге нәтиҗәләре

Ирешелгән нәтиҗәләр:

"Без инде хәзер зурлар – мәктәпкә илтә юллар" проекты темалары ("Гаилә", "Ашамлыклар", "Уенчыклар", "Саннар" **, "**Яшелчәләр", "Савыт-саба", "Киемнәр", "Шәхси гигиена", "Өй җиһазлары", "Бәйрәмнәр", "Танышу", "Тату гаилә", "Дусларны сыйлыйбыз", "Кунак килде", "Кафега барабыз", "Күңелле уеннар", "Без циркта", "Безнең дуслар", "Чана шуабыз", "Без биибез", "Күңелле сәяхәт", "Мәктәп", "Без әкият яратабыз") буенча бирелгән лексиканы төрле эшчәнлектә (танып – белү, уен, аралашу, музыка, хезмәт, хәрәкәт) ишетеп аңлап куллана белә, сөйләм күнекмәләрен бар.

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы бар.

Бу кем? Бу нәрсә? Нәрсә кирәк? Нинди? Ничә? Нишли? Син нишлисең? Кая барасың? соравын аңлап, мөстәкыйль рәвештә сорау куя һәм дөрес җавап бирә белә.

Фигыльләрне урынлы куллана.

Җырлар, шигырьләр белә.

Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Яңа сүзләр хисабына сүз байлыгы аз.

Бирелгән лексиканы диалогик һәм монологик сөйләмдә куллана алмый.

"Бу кем?", "Бу нәрсә?", "Нәрсә кирәк?", "Нинди?", "Ничә?", "Нишли?", "Син нишлисең?" "Кая барасың?" сорауларын мөстәкыйль рәвештә куя белми.

Фигыльләрне урынлы куллана белми.

Балаларны укыту – методик комплектларны кулланып ана теленә өйрәтү

Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты карары нигезендә кабул ителгән 2010 – 2015 елларда мәгарифне үстерү стратегиясендә (30.12.2010, №1174) – мәктәпкәчә тәрбия һәм белем бирү учреждениеләре өчен рус һәм башка милләт балаларын татарча сөйләшергә өйрәтү программасы, укыту-методик комплектлары (УМК) төзелде.

Методик әсбапта икенче кече яшьтәгеләр төркеменә йөрүче балаларның сөйләмен үстерү һәм аларны ана теленә өйрәтүнең методик нигезләре һәм хәзерге технологияләре бирелгән. Икенче кече яшьтәге балалар эшчәнлеген оештыру комплекслы-тематик принципка нигезләнә. План ел дәвамында "Сау бул, җәй! Исәнме, балалар бакчасы!", "Көз", "Мин һәм минем гаиләм", "Минем йортым, минем шәһәрем", "Яңа ел бәйрәме", "Кыш", "Ватанны саклаучылар көне", "Сигезенче март", "Халык җәүһәрләре", "Яз", "Җәй" кебек төрле темалар үзләштерүне күздә тота. Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана. Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар, интерактив уеннар тора. Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле алымнары, чаралары кулланыла: бармак уеннары,төрле предметлар тотып биюләр, релаксация максаты белән шигъри әсәрләргә зур игътибар бирелә.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Икенче кечкенәләр төркеме (3-4яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары

1. Гомуми кулланылыштагы лексика хисабына сүзлек запасын баету.
2. Дөньяны бербөтен итеп кабул итү, беренчел күзаллаулар формалаштыру.
3. Әдәби сөйләмне үстерү.
4. Сөйләм сәнгатенә якынайту, шул исәптән эстетик зәвык, әдәби әсәрне аңга алуларын үстерү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишкәндә өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары кулланылу. Дүртенче яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала. Шундый формаларның берсе булып, бармак уеннары тора. Хәрәкәтләнү активлыгы югарырак булган саен, балаларның сөйләме тизрәк һәм яхшырак үсеш ала, сөйләм сыйфаты, төрлелеге белән аерылып тора. Бармак уеннары баш мие эшчәнлегенә, интеллект үсешенә уңай йогынты ясый. Чыннан да, физиологлар, психологлар үткәргән тикшеренүләр (Л.С. Выготский, И.П. Павлов, А.Р. Лурия, А.А. Леонтьев һ.б.) хәрәкәтләнү һәм сөйләм моторикасының үзара бәйле булуын исбатлыйлар.

Балалар белән эшләү дәверендә төрле предметлар тотып биюләр, уеннар кулланыла.
Балаларның игътибарын туплау, эшчәнлеккә карата кызыксыну уяту, ял иттерү (релаксация) максаты белән шигъри әсәрләр уку. Бу әсәрләрне укыганда, балалар эчтәлегенә туры китереп , хәрәкәтләр ясау.

Матур әдәбият, халык иҗаты, күрсәтмәлелек, предметлар белән уен хәрәкәтләре, кошларның, җәнлекләрнең образларын имитацияләү аша балаларның сөйләмен үстерү. Индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементлары кабатлана. Физик яктан үсеш алган, төп культура-гигиеник күнекмәләр үзләштергән; кызыксынучан, актив; интеллектуаль һәм шәхси бурычларны чишә белүчән; кеше хәленә керә белүчән, эмоциональ;өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашу ысулларын, чараларын үзләштергән; үзе, гаиләсе, әйләнә-тирәсе, дәүләт, дөнья, табигать турында беренчел күзаллауларга ия булган; элементар гомумкабул ителгән нормаларны, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен үзләштерү. Беренчел кыйммәткә ия булган күзаллаулар нигезендә үзенең тәртибе белән идарә итүгә һәм үз гамәлләрен планлаштыруга сәләтле; өйрәтү эшчәнлегенең универсаль нигезләрен үзләштергән бала шәхесе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре

Ирешелгән нәтиҗәләр:

Бала биремнәрне дөрес үти. Тәрбиячетнең сорауларына җавап биргәндә, җөмләләрне грамматик яктан дөрес төзи.
Тәрбиячетнең сорауларына теләп , ышанычлы итеп җавап бирә.
Аваз иярнемнәрен дөрес һәм ачык итеп әйтә.
Бала гади (кем? нәрсә?) һәм катлаулы (кемгә? нинди? кайчан?кайда? кая?)сорауларга җавап бирә.Үзенең инициативасы яки тәрбиячетнең үтенече буенча рәсемдә сүрәтләнгәнне сөйли ала.
Әкиятнең эчтәлеген сөйләгәндә эзлеклелекне саклый, сәхнәләштерүдә теләп катнаша.
Сүзнең мәгънәсен аңлый.
Билгене белдерә торган сүзләр белә.
Хәрәкәтне белдерә торган сүзләр белә.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Гомумиләштерүче сүзләр куллана.
Предметның исемен һәм нинди материалдан булуын атый.
Предметны чагыштыра.
Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне белә.
Күпмәгънәле сүзләр белә.
Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:
Предметларның исемен, мөһим детальәрен, өлешләрен атаганда һәм күрсәткәндә авырлыклар кичерә, гомумиләштерүче сүзләрне куллана алмый.
Биремнәрне үти алмый.Тәрбияченең сорауларына җавап бирә алмый.Тәрбияче актив ярдәм күрсәткәндә дә, хаталар ясый.
Кайбер сүзнең мәгънәсен аңламый.
Капма – каршы мәгънәдәге сүзләрне куланмый.
Әкиятнең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми.
Күпмәгънәле сүзләрне белми.
Сүзлек запасы ярлы.

Уртанчылар төркеме
(4-5 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары

1.Балаларны исем, сыйфат кулланып гади җөмләләр төзергә өйрәтү, антоним, синоним сүзләр хисабына сүз байлыгын арттыру.
2.Бәйләнешле сөйләм үстерү (диалоглы һәм монологлы).
3.Балаларны матур әдәбият һәм халык иҗаты белән таныштыру. Туган телдә дөрес сөйләмне формалаштыру.
4.Балаларның кызыксынуын, игътибарын, хәтерен, фикерләвен үстерү.
5.Ана телендә аралашырга теләк уяту; үз гаиләң, әти-әниең белән горурлану хисе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге

Балаларның сөйләме сыйфат һәм фигыль сүз төркемнәре хисабына баету. Балалар предметларны кулланылышын, функциональ билгеләрен аера алу (“Туп – уенчык, аның белән уйныйлар”). Алар капма каршы мәгънәле сүзләрне сайлап, предметларны һәм күренешләрне чагыштыру, гомумиләштерүче сүзләр куллану.

Баланың сөйләм активлыгы артыру. Сүзләрне төрле грамматик формаларда һәм бәйләнешләрдә күрсәтү, үзләренең фикерләрен катлау җөмләләр белән белдерү, сөйләмдә кереш җөмләләр куллану, төрле тасвирламалар һәм сюжетлы хикәяләр төзергә өйрәнү.

Сөйләм теле бәйләнешле һәм эзлекле булу, сөйләмнең мәгънә ягын аңлау, җөмләнең синтаксик төзелеше, сөйләм теленең аваз ягын камилләштерү.

Баланы сүз белән таныштыру буенча махсус эш оештыру сүзнең мәгънә һәм аваз ягы турында күзаллау формалаштыруга китерү. Сүз һәрвакыт нинди дә булса предметны, күренешне, сыйфатны белдерә һәм авазлардан тора, яңгырый.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Балалар “сүз”, “аваз” терминнарының мәгънәсен дөрес итеп аңлый һәм куллана башлау, яңгырашы буенча охшаш һәм төрле сүзләрне табу, сүзләрдәге кирәкле авазларны аерып күрсәтү.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишү өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары куллану. Бишенче яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә иҗади якын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзегәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның якынча җаваплары, балаларны активлаштыру җәя эчендә күрсәтелә. Җәя эчендә бирелгән индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтү. Кабатлауның төрле вариантлары бар: тәрбияче артыннан, балалар артыннан, тәрбияче белән бергә, күмәк, индивидуаль. Эшчәнлек төрләрен оештыру интегратив сыйфатлар формалаштыруга юнәлдерү: физик яктан үсеш алган, төп культура-гигиеник күнекмәләр үзләштерү; кызыксынучан, актив; интеллектуаль һәм шәхси бурычларны чишә белүчән; кеше хәленә керә белүчән, эмоциональ;өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашу ысулларын, чараларын үзләштергән; үзе, гаиләсе, әйләнә-тирәсе, дәүләт, дөнья, табигать турында беренчел күзаллауларга ия булган; элементар гомумкабул ителгән нормаларны, үз-үзеңне тоту кагыйдәләрен саклый белү; беренчел кыйммәткә ия булган күзаллаулар нигезендә үзенең тәртибе белән идарә итү һәм үз гамәлләрен планлаштыру; өйрәтү эшчәнлегенең универсаль нигезләрен үзләштерү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре

Ирешелгән нәтиҗәләр:

Бала исем фамилиясен белә

Сүзнең мәгънәсен аңлый.Билгене, хәрәкәтне белдерә торган сүзләр белә

Гомумиләштерүче сүзләр куллана.

Предметның исемен һәм нинди материалдан булуын атый.

Предметны чагыштыра.

Капма-каршы мәгънәдәге сүзләрне белә.

Күпмәгънәле сүзләр белә.

Әкиятнең эчтәлеген сөйли.

Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:

Сүзләрнең мәгънәсен аңламый.

Капма – каршы мәгънәдәге сүзләрне куланмый.

Хикәянең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми.

Күпмәгънәле сүзләрне белми.

Сүзлек запасы ярлы.

Зурлар төркеме (5 – 6 яшь)

Белем бирү эшчәнлегенең бурычлары

1. Балаларны ана телендә дөрес һәм яхшы итеп сөйләшергә өйрәтү;
2. Тел системасының фонетик, лексик,грамматик төзелеше дәрәҗәләрен формалаштыру;

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

3. Бәйләнешле сөйләм үстерү.
4. Тел һәмсөйләм күренешләрен аңлау(тоемлау) сәләте булдыру.
5. Ана телендә аралашырга теләк уяту; үз гаиләң, әти-әниең белән горурлану хисе тәрбияләү.

Белем бирү эшчәнлегенең эчтәлеге

Укыту-методик комплектларга тупланган материаллар балалар бакчасы педгогларына балаларның сөйләмен үстерү,тирә-юнь,матур әдәбият әсәрләре белән таныштыру мак-сатында гына түгел,ә рәсем ясау,әвәләү, кул хезмәте, конструкцияләү,эксперимент эшләре, кисеп ябыштыру, музыка, физкультура эшчәнлекләрендә, иртән балаларны кабул итү,саф һавада булу, табигатьне күзәтү вакытында, әти-әниләр белән бердәм эшчәнлектә иҗади якын килеп кулланыла һәм ныгытыла.

“Туган телдә сөйләшәбез”методик кулланмасы балаларга телебезнең матурлыгын,байлыгын аңларга,аны сиземләргә,үзләрендә күркәм сыйфатлар булдырырга,тел хәзинәсен тирәнтен аңларга, кеше өчен газиз булган туган җиргә,туган телебезгә мәхәббәт, әти-әниләргә, өлкәннәргә карата хөрмәт итәгать тәрбияләү, үзлә-рендә хезмәт сөю, тыйнаклык,шәфкатьлелек кебек күркәм сыйфатлар булдырырга ярдәм итә.

Балалар “сүз”, “аваз” терминнарының мәгънәсен дөрес итеп аңлый һәм куллана башлау, сүзгә игътибарлары арту, яңгырашы буенча охшаш һәм төрле сүзләрне табу, сүзләрдәге кирәкле авазларны аерып күрсәтә.

Туган телгә өйрәтү, сөйләм үстерү бурычларын чишү өйрәтүнең төрле методлары, алымнары, чаралары куллану. Алты яшьтәге балалар белән оештырылган эшчәнлек уен характерын ала.

Өйрәтү-тәрбия процессында балалар белән эшчәнлекне оештырганда тәрбиячегә иҗади якын килү мөмкинлеге бирелә. Эшчәнлек конспектларын төзегәндә тәрбияче өчен күрсәтмәләр, балаларның якынча җаваплары, балаларны активлаштыру җәя эчендә күрсәтелә. Җәя эчендә бирелгән индивидуаль һәм күмәк кабатлаулар истә калдыру максатыннан аваз, сүз, иҗек, фраза кебек сөйләм элементын кабатлауны күрсәтү.

Белем бирү эшчәнлегенең нәтиҗәләре
Ирешелгән нәтиҗәләр:

Бала транспорт төрләрен, кеше тормышын җиңеләйтә, уңайлыклар тудыра торган
Әйберләрне таный һәм әйтә белә.
Предмет һәм аның үзенчәлекләре,нинди материалдан булуы турында сөйли, аларны төркемли белә.
Төзүче, транспорт хезмәткәрләре, авыл эшчәннәре хезмәте турында белә.
Бала үз туганнары,үзе турында сөйли,адресын әйтә белә.
Туган иле, шәһәре, Россиянең, Татарстанның башкаласы турында белә.
Сөйләмдә, башка балалар белән аралашканда ягымлы сүләр куллана белә
Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйтә белә
Үз тәҗрибәсеннән чыгып, эчтәлекле рәсемнәр, картиналар буенча мөстәкыйль рәвештә хикәя төзи белә.
Язучыларны таный һәм атый, әсәрләрен белә.
Зур булмаган әсәрләрне сәхнәләштерүдә,рольләргә бүлеп шигырьләр укуда актив катнаша ,тиз истә калдырып, яттан сөйли белә.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Тәрбияче һәм ата- аналар белән берлектә ирешергә кирәк нәтиҗәләр:
Траспорт төрләрен,кеше тормышын җиңеләйтә,торган әйберләрне атаганда хата җибәрә
Предмет һәм аның үзенчәлекләре турында тәрбияче ярдәменнән башка сөйли белми.
Туган иле, шәһәре,Россиянең,татарстанның башкаласын әйтә белми.
Үз туганнары турында тәрбияче ярдәмендә сөйли.Адресын белми.
Сөйләмдә гади җөмләләр куллана, үз тәҗрибәсеннән чыгып начар сөйли,рәсемнәр, картиналар буенча хикәя төзегәндә тәрбияче ярдәмен көтә.
Әдәби әсәрләрнең эчтәлеген план буенча сөйли белми
Мәгънәдәш сүзләр, капма-каршы сүзләрне әйтми.
Тәрбияче балалар белән аралашканда сирәк катнаша.
Язучыларны танымый, әсәрләрен әйтә белми
Шигырьләрне,мәкальләрне, санамышларны кулланмый.
Кайбер сүзнең мәгънәсен аңламый.
Капма – каршы мәгънәдәге сүзләрне куланмый.
Хикәянең эчтәлеген кире кайтып сөйли белми.
Күпмәгънәле сүзләрне белми.
Сүзлек запасы ярлы.

II Эчтәлекле бүлек.(Содержательный раздел)

2.1. Комплекслы – тематик план.

2.1.1. Рус телле балаларга татар теле өйрәтүгә комплекслы - тематик план.

“Минем өем” проекты. (4-5яшьлек балалар өчен)
Лексик минимум – якынча 62 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.
Актив сүзләр: әти, әни, кыз, малай, мин, исәнмесез, сау булыгыз, исәнме, эт, песи, әйе, юк, сау бул, әби, бабай, әйбәт, ипи, алма, сөт, чәй, рәхмәт, мә, тәмле, кил монда, утыр, бир, аша, эч, туп, зур, кечкенә, матур, курчак, куян, аю, хәлләр ничек, уйна, пычрак, чиста, ю, бер, ике, өч, дүрт, биш (49 сүз)
Сөйләм үрнәкләре: утырыгыз, бу кем?, кем юк?, син кем?, кем анда?, басыгыз, ал, ничә? нинди? (13 сүз)

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- гаилә
- ашамлыклар
- уенчыклар
- саннар

Атна дәвамында, режим вакытында 20 шәр минутлык 3 уен эшчәнлеге оештырыла.

Тематик план

Актив сузләр	**Сөйләм урнәге**	**Аудиоязма Мультфильм**
Гаилә		
әти әни	-Бу кем? -Әти (әни, бабай, әби, кыз, малай).	Аудиоязма №1-23
малай кыз	-Кем юк? -Әти (әни, бабай, әби, малай, кыз).	
мин исәнмесез сау булыгыз	-Исәнмесез. -Син кем? -Мин Коля (Оля). -Мин малай. -Сау булыгыз!	Мультфильмнар: 1. “Әйдәгез, дуслашыйк” 2. “Качышлы уйныйбыз” 3. “Шалкан”
исәнме	-Исәнме, әни (әти, бабай, әби, кыз, малай, Мияу, Акбай). -Сау бул, әни (әти, бабай, әби, кыз, малай).	
эт песи	-Кем анда? -Мин песи. Мин Мияу. -Кил монда. -Мин эт. Мин Акбай. -Кил монда.	
әйе юк сау бул	-Син Коля? -Әйе, Коля. -Син малай (кыз)? -Әйе (юк).	

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

әби бабай әйбәт	-Әти? (әни, бабай, әби, кыз, малай). -Әйе. -Әни? (әти, бабай, әби, кыз, малай). -Юк. -Малай? -Юк, кыз. -Кыз? -Әйе, кыз. -Хәлләр ничек? -Әйбәт.	
Ашамлыклар		
ипи мә рәхмәт алма сөт чәй тәмле кил монда утыр аша эч	-Мә, ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт, әби. -Коля, мә ипи (алма, сөт, чәй). -Рәхмәт. -Мияу, кил монда. Утыр. (Акбай, Коля, Оля) -Оля, кил монда. Мә ипи (алма, сөт, чәй). Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле (ме)? -Ипи (алма, сөт, чәй) тәмле. Рәхмәт. -Мә, тәмле алма (ипи). -Мә, ипи (алма) аша. -Мә, сөт (чәй) эч.	Аудиоязма №24-39 Мультфильмнар: 1.“Тәмле” кибетендә” 2. “Азат кунак чакыра”
Уенчыклар		
туп бир	- Бу нәрсә? - Туп (курчак, куян, аю). -Курчак (туп, куян, аю) бир.	Аудиоязма №40-53

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	-Мә, курчак (туп, куян, аю).	Мультфильмнар:
		1. “Паркка сәяхәт”
зур	-Бу нәрсә?	2. “Уенчыклар үпкәләгән”
кечкенә	-Аю (курчак, куян, туп).	3. “Күңелле уеннар”
	-Аю (курчак, куян, туп) нинди?	4. “Акбай һәм Мияу маҗаралары”
	-Аю (курчак, куян, туп) зур (матур, кечкенә, әйбәт).	
матур	- Аю (курчак, куян, туп) нинди?	
курчак	- Аю (курчак, куян, туп) зур (кечкенә, матур, әйбәт).	
куян	-Аю (курчак, куян, туп)?	
аю	-Әйе.	
уйна	-Курчак (аю, куян, туп)?	
	-Юк.	
	-Бу нәрсә?	
	-Аю (курчак, куян, туп).	
	-Мә, аю (курчак, куян, туп). Уйна.	
	-Коля, кил монда. Уйна.	
	-Оля, кил монда. Уйна.	
	- Аю (курчак, куян, туп) бир.	
	- Аю (курчак, куян, туп) нинди?	
	- Аю (курчак, куян, туп) зур.	
	- Аю (курчак, куян, туп) кечкенә.	
	- Мә, зур аю (курчак, куян, туп).	
	- Мә, кечкенә аю (курчак, куян, туп).	
	-Аю (курчак, куян), кил монда. Аша (утыр, эч, уйна).	
ю	-Коля (Оля), аю (курчак, куян, туп) ю.	
	- Исәнме, Мияу!	
	- Исәнме, Акбай!	
хәлләр ничек?	- Хәлләр ничек?	

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

пычрак чиста	- Әйбәт. -Туп (курчак, куян, аю) нинди? -Туп (курчак, куян, аю) пычрак (чиста). -Туп ю. -Туп чиста? - Юк, туп пычрак. (Әйе, туп чиста). Ю, ю, ю – туп (курчак, аю, куян) ю.	
Саннар		
бер ике өч дүрт биш	-Ничә? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) алма. -Ничә малай? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) малай. -Ничә кыз? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) кыз. -Өч? -Юк. -Ике? -Әйе. -Ничә аю (туп, курчак, куян)? -Бер (ике, өч, дүрт, биш) аю.	Аудиоязма №54-60 Мультфильм: 1.“Уйный-уйный саныйбыз”
Кабатлау		
		Аудиоязма №25 Мультфильм: 1. “Күңелле ял итәбез”

“Уйный – уйный үсәбез” проекты. (5-6 яшьлек балалар өчен)

Актив сүзләр: кишер, нинди, баллы, ничә, суган, бәрәңге, алты, җиде, сигез, тугыз, ун, кыяр, кәбестә, кызыл, сары, яшел, кирәк, юа, нәрсә кирәк, аш, ботка, кашык, тәлинкә, чынаяк, зәңгәр, күлмәк, чалбар, ки, сал, йокла, бит, кул, өстәл, урындык, карават, яратам, бар (38сүз)

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Сөйләм үрнәкләре: бу нәрсә?, хәерле көн, нәрсә бар? күп (7 сүз).
Проектның эчтәлеге түбәндәге темалардан тора:

- яшелчәләр
- ашамлыклар
- савыт- саба
- киемнәр
- шәхси гигиена
- өй җиһазлары
- бәйрәм “Туган көн”
- бәйрәм “Сабан туй”
- Уртанчылар төркемендәге темалар(гаилә, ашамлыклар, уенчыклар, саннар) ел дәвамында кабатлана.

Атна дәвамында 25 минутлык 1 төп белем бирү эшчәнлеге, режим вакытында 2 уен эшчәнлеге оештырыла.

Тематик план

Актив сузләр	Сөйләм урнәге	Аудиоязма Мультфильм
	Кабатлау	
	“Минем өем” проекты буенча	Аудиоязма №1 Мультфильм: 1. “Шалкан”
	Яшелчәләр	
кишер баллы ничә суган бәрәңге кыяр кәбестә нинди	-Бу нәрсә? -Кишер. -Мә, кишер. -Нинди кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? -Зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Мә, зур (кечкенә) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Рәхмәт. -Зур кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Кечкенә кишер (суган, бәрәңге,	Аудиоязма №2-24 Мультфильмнар: 1.“Баллы кишер” 2. “Уйный-уйный эшлибез” 3. “Юл мажаралары” 4. “Кем эшләми, шул ашамый”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

алты җиде сигез тугыз ун	кәбестә, кыяр) -Чиста кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Пычрак кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) нинди? -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) тәмле, зур (кечкенә), матур, чиста (пычрак) Кишер баллы. Алма баллы. -Мә кишер(алма), аша. Баллы? -Әйе, баллы. Рәхмәт. -Ничә кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр)? Сана. -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кил монда. Мә, ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Ике (1-10) кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) -Оля, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) бир. -Мә, кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә,кишер). -Рәхмәт. -Коля, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге, кишер, кыяр) бир. -Мә, (1-10) кәбестә (суган, бәрәңге,	

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

кызыл сары яшел нәрсә кирәк? юа	кишер, кыяр). -Сау бул, Коля. -Ничә кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер)? -Бер (1-10) кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер). -Кыяр (суган, бәрәңге, кәбестә, кишер) пычрак. -Бу туп. -Туп (алма) нинди? -Туп (алма) сары (кызыл, яшел) -Нинди туп (алма) юк? -Кызыл (сары, яшел) туп (алма) юк. -Кишер (суган, бәрәңге, кәбестә, кыяр) кирәк? -Кирәк. -Коля, нәрсә кирәк? -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) кирәк. -Нинди кыяр? -Яшел (тәмле, чиста) кыяр. -Кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) пычрак. -Мә, кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) ю. -Оля кыяр (суган, кишер, бәрәңге, кәбестә) юа.	
Ашамлыклар		
аш	тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй)	Аудиоязма №25-29

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

ботка	-Нәрсә кирәк? -Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) кирәк. -Нинди аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге)? -Тәмле аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге). -Мә, аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) аша (эч). -Рәхмәт. Аш (ботка, сөт, ипи, чәй, кишер, кәбестә, кыяр, бәрәңге) тәмле.	Мультфильм: 1.“Аш бүлмәсе”
Савыт-саба - 6 сәгать (31-36)		
кашык тәлинкә чынаяк зәңгәр	-Кашык (тәлинкә, чынаяк) бир. -Нинди кашык (тәлинкә, чынаяк)? -Зур (кечкенә, сары, яшел, кызыл, зәңгәр). -Ничә кашык (тәлинкә, чынаяк)? -(1-10 га) кашык (тәлинкә, чынаяк). -Мә, (1-10) кашык(тәлинкә, чынаяк). -Мә, кызыл (сары, яшел, зәңгәр). чынаяк (тәлинкә, чынаяк).	Аудиоязма №30-37 Мультфильм: 1. “Өч аю” 2. “Чисталыкта - матурлык”
Киемнәр		
күлмәк чалбар	яшел (кызыл, сары, зәңгәр) күлмәк (чалбар). чиста күлмәк (чалбар). матур күлмәк (чалбар). күлмәк (чалбар) юк. -Оля, күлмәк (чалбар) бир. -Нинди күлмәк (чалбар)?	Аудиоязма №38-43 Мультфильм: 1.“Киемнәр кибетендә” 2.“Шаян уенчыклар”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

ки сал йокла	-Сары (кызыл, яшел, зәңгәр) күлмәк (чалбар). -Ничә күлмәк (чалбар)? -Бер (1-10) күлмәк (чалбар). -Курчак, чалбар (күлмәк) ки (сал). -Оля, чалбар (күлмәк) бир. -Мә, чалбар (күлмәк). -Рәхмәт. Курчак, мә, чалбар (күлмәк) ки (сал). -Курчак, йокла.	
Шәхси гигиена		
бит кул хәерле көн	-Хәерле көн. -Мә су, бит (кул) ю. -Бит (кул) чиста. -Бит (кул) чиста. -Әйе, бит (кул) чиста.	Аудиоязма № 43, 44-48 Мультфильм 1.“Ни өчен киемнәр югалган?”
Өй җиһазлары		
өстәл урындык карават	-Зур (кечкенә) урындык (өстәл, караватъ). -Зур аю, мә зур караватъ (өстәл, урындык). -Кечкенә аю, мә кечкенә караватъ (өстәл, урындык). -Нәрсә кирәк? -Караватъ (өстәл, урындык) кирәк. -Нинди караватъ? -Зур (кечкенә, сары, яшел, зәңгәр) караватъ. -Мә, зур караватъ.	Аудиоязма № 49 Мультфильм: 1.“Маша һәм өч аю”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	-Рәхмәт.	
Бәйрәм "туган көн"		
яратам бар	-Мин алма (ипи, сөт, чәй, ботка, аш, кыяр, кәбестә, бәрәңге, кишер) яратам. -Мин Коля(ны) (Оля(ны) яратам. -Мин курчак(ны) (аю(ны), песи(не), эт(не), куян(ны) яратам. -Нәрсә бар? -Туп (курчак) бар. -Нәрсә юк? -Туп (курчак) юк. "Бар", "Юк" сүзләрен кулланып "Гаилә", "Яшелчә" "Уенчыклар" темаларын кабатлау. Диалогларны кабатлау. "Кибетле" уеннары.	Аудиоязма №50-60 Мультфильм: 1. "Туган көн" 2. "Кем нәрсә ярата?"
БӘЙРӘМ "САБАНТУЙ"		
	Ел дәвамында өйрәнелгән сүзләр, сөйләм үрнәге кулланыла. "Гаилә", "Яшелчә", "Уенчыклар" темаларын кабатлау. "Кибетле" уеннары.	Аудиоязма №61-63 Мультфильм: 1."Сабантуй бәйрәме"

"Без инде хәзер зурлар, мәктәпкә илтә юллар" проекты.
6-7 яшьлек балалар (мәктәпкә әзерлек төркеме) өчен якынча 60 сүз һәм сөйләм үрнәкләре.
Актив сүзләр: син кем, хәерле көн, тычкан, бу кем? бу нәрсә? нишли?, йоклый, утыра, ашый, эчә, нишлисең?, ашыйм, эчәм, уйный, уйныйм, утырам, барам, кая барасың?, син нишлисең?,сикер, сикерәм, сикерә, йөгерә, төлке, йөгер, йөгерәм, чәк-чәк, өчпочмак, яшь,

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

бүре, керпе, тавык, әтәч, үрдәк, чана, шуа, шуам, бие, бии, биим, ак, кара, җырла, җырлыйм, зур рәхмәт, китап укый, рәсем ясыйм, укыйм, дәфтәр, нәрсә яратасың?(пассив сүз)

Проектның эчтәлеге уртанчылар, зурлар төркемендә өйрәнгән сүзләргә таянып аралашуга корылган.
Атна дәвамында 30 ар минутлык 2 төп белем бирү эшчәнлеге, режим вакытында 1 уен эшчәнлеге оештырыла.

Тематик план

Актив сузләр	Сөйләм урнәге	Аудиоязма Мультфильм
син кем?		Аудиоязма №1 - 2
хәерле көн	-Хәерле көн, Оля (Коля). -Хәерле көн, әни (әти, бабай, әби).	Аудиоязма №3 - 5 Мультфильм: “Мияу адашкан” Аудиоязма №6
тычкан		Аудиоязма №7 - 8
бу кем?		Мультфильм:”Аю баласы дөнья белән таныша” Аудиоязма №9 - 10 Аудиоязма №11
бу нәрсә?	-Песи нишли? -Песи йоклый.	Мультфильм: “Батыр Мияу һәм куркак Куянкай”
нишли? йоклый утыра	-Әни нишли? -Әни утыра.	Аудиоязма №12 Аудиоязма №13 - 14
ашый эчә	-Коля нишли? -Коля ашый (эчә).	Мультфильм: “Тату гаилә”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

нишлисең? ашыйм эчәм	-Мияу, нишлисең? -Ашыйм. -Акбай, нишлисең? -Эчәм.	Аудиоязма №15 Аудиоязма №16 - 18 Мультфильм: “Юмарт аю”
уйный уйныйм утырам	-Оля (Коля), нишлисең? -Уйныйм.	Аудиоязма №19 Аудиоязма №20 Мультфильм: “Кафега барабыз”
барам кая барасың? син нишлисең?	-Кая барасың? -Кафега барам. -Син нишлисең? -Мин бәрәңге ашыйм (чәй эчәм, уйныйм, барам, утырам, йоклый)	Аудиоязма №21-23 Мультфильм: “Урманда күңелле уеннар”
сикер-сикерәм	Туп, туп Матур туп. Сикер-сикер, Матур туп.	Аудиоязма №24 Аудиоязма №25-28
сикерә йөгерә төлке	Куян сикерә (йөгерә). Туп сикерә. Песи сикерә (йөгерә). Төлке сикерә (йөгерә).	Мультфильм: “Көчлеләр, кыюлар, җитезләр” Аудиоязма №29-30 Мультфильм: “Җәнлекләр спорт бәйрәмендә”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

йөгер-йөгерәм	-Йөгер! Син нишлисең? -Мин йөгерәм.	Аудиоязма №31-32
чәк-чәк өчпочмак	-Мин чәк-чәк ашыйм. -Мин өчпочмак ашыйм.	Аудиоязма №33-34 Мультфильм: “Циркта” Аудиоязма №35 - 36
яшь	-Сиңа ничә яшь? -6 яшь.	Аудиоязма №37 - 38
бүре керпе	-Мин бүре. Мин зур, матур, чиста.	Мультфильм: “Шаян кошлар” Аудиоязма №39 - 40
тавык әтәч	Әтәч зур, матур Тавык кечкенә, матур	Аудиоязма №41 Мультфильм: “Урманда зур концерт”
үрдәк	-Син кем? -Мин үрдәк.	Аудиоязма №42 - 44 Аудиоязма №45 - 46 Мультфильм: “Акбай туган көнгә барырга җыена”
чана шуа	Куян чана шуа.	Аудиоязма №47
шуам	Мин чана шуам.	Аудиоязма №45, 48 – 49 Мультфильм: “Мияуның туган көне”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

бие бии	-Аю, әйдә, бие!	Аудиоязма №50 Аудиоязма №51 - 53
биим		Мультфильм: “Урман китапханәсендә”
		Аудиоязма №54 - 60 Мультфильм “Уйный-уйный укыйбыз”
ак кара	-Оля кызыл шар ярата? -Юк. -Оля яшел шар ярата? -Әйе, мин яшел шар яратам.	Аудиоязма №61-63 Мультфильм: “Урман мәктәбендә”
җырла-җырлыйм	-Син нишлисең? -Мин җырлыйм.	Аудиоязма №64
зур рәхмәт	җырлыйбыз зур рәхмәт	Мультфильм: “Теремкәй” Аудиоязма №65-66
китап укый	Кыз китап укый.	
рәсем ясыйм	рәсем ясыйм-алма ясыйм мәктәп	
		Мультфильм: “Кем нәрсә ярата?”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

укыйм дәфтәр	-Кем укый. -Мин укыйм. бик тәмле Терем-терем, теремкәй, Зур түгел, кечкенә. Теремкәйдә тычкан яши. Теремкәйдә куян яши. Теремкәйдә бүре яши. Теремкәйдә төлке яши. Теремкәйдә аю яши. Алар бик дус. -Кәҗә кая? -Әнә, кәҗә кәбестә ашый. Кәҗә кәбестә ярата. -Мин ипи яратам. Песи, син нәрсә яратасың? -Мин сөт яратам. Сөт тәмле. -Мә, кәҗә, ботка аша. -Юк, кәбестә яратам. Кәбестә тәмле.	Аудиоязма №67 - 71

2.1.2. Рус төркемендә татар балаларына ана теле өйрәтүгә комплекслы - тематик план

Икенче кечкенәләр төркеменә комплекслы - тематик план

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

№	Проект темалары	Эшчәнлек төрләре
1.	**Исәнме,балалар бакчасы**	Танышу Өйдә кем яши? Мин малай,мин кыз Мияу белән танышу Әйдәгез танышыйк Әйдә дуслашыйк
2.	**Уенчыклар**	Минем яраткан уенчыкларым Минем яраткан уенчыкларым Карусельгә сәяхәт Без уйнарга яратабыз Йомшак уенчык карау Туп Туган көн Мияу кунакка килгән Уенчыклар кибете
3.	**Көз**	Алтын көз Көз килде Аваз культурасы,Ө авазы Куян үстергән кишер һәм помидор Яшелчә бакчасында “Шалкан” әкияте Җиләк-җимеш бакчасында Бакчада алмалар өлгерде Уйный-уйный саныйбыз
4.	**Гаилә**	Өйдә кем яши? Безнең гаилә Качышлы уйныйбыз Тату гаилә Минем дуслар Әйдәгез дуслашыйк Минем туганнарым Безнең гаилә

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

		Әби күчтәнәче Дустыңны сыйла Сөт,чәй Кунакка барабыз
5.	**Кыш**	Кар ява Алсуны урамга киендерәбез А.Алиш “Куян кызы” “Чанада шуабыз” рәсемен карау Кышкы уеннар “Куяннар”уенын өйрәнү
6.	**Яңа ел бәйрәме**	Тиздән чыршы бәйрәме Б.Рәхмәтнең “Кыш бабай” шигырен ятлау Уйныйбызда, җырлыйбызда Без бәйрәмгә әзерләнәбез Бәйрәм концерты Яңа ел бәйрәме
7.	**Минем йортым,минем шәһәрем**	Минем шәһәрем Мин “КамАЗ” оныгы “Әлли-бәлли итәргә...”бишек җыры Безнең урам Алсуның яңа өе Алсуда кунакта
8.	**Безнең авылда**	Безнең авылда Зурлар һәм кечкенәләр “Кем нәрсә ярата?”татар халык әкиятен сөйләү “Песи һәм песи балалары”рәсемен карау Ж.Тәрҗемановның”Үзен бик чиста йөртә”шигырен уку “Кем МИЯУ дип әйтте?” Йорт кошлары Р.Батулланың “Елак әтәч”әсәрен уку Без уйныйбыз

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

9.	**Ватанны саклаучылар көне**	Зур гаилә Безнең әтиләр һәм абыйлар Бабайга кунакка барабыз Ватанны саклаучылар көне Очучылар З.Туфайлованың “Шофёр булам”шигырен уку
10.	**8нче март**	Минем әнием Кояш гомере телим мин,әнием,сиңа! Без әнигә булышабыз Әбигә кунакка барабыз Мин әнинең ярдәмчесе Азат кунак чакыра
11.	**Кыргый хайваннар**	Урманда Аю белән куян “Өч аю”әкияте
12.	**Әкияттә кунакта**	“Теремкәй” рус халык әкиятен сөйләү Кыргый хайваннар “Төлке,куян һәм әтәч”әкиятен сәхнәләштерү
13.	**Яз**	Урамда яз Язҗитте Яз җыры “Кояш чык,чык,...” Язгы күренешләр Ак аю кунакка килгән Кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык”шигырен уку Без уйныйбыз
14.	**Бәйрәмнәр**	Бәйрәмгә барабыз “Балалар бакчасында бәйрәм” дигән рәсем карау “Урманда зур концерт” –анимацион сюжет карау

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

15.	**Җәй**	Автобуста сәяхәт Ж.Тәрҗемановның “Кикрикүк” шигырен уку Мультфильмда кунакта М.Мазуновның “Кәҗә”шигырен уку “Кәҗә һәм кәҗә бәтиләре”рәсемен карау Чәчәкләр –тормыш яме Матур җәй кил безгә Мин җәйне яратам “Карга” эндәшен уку Саф һавада Экология сукмагы буенча сәяхәт Без уйныйбыз

Уртанчылар төркеменә комплекслы - тематик план

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре
1. Без балалар бакчасында	Танышу Без балалар бакчасында
	Әкиятләр иленә сәяхәт.
2. Мин - дөньяның бер кешесе	Әти, әни һәм мин “Гаилә” рәсемен карау. Г. Тукай “Безнең гаилә”шигырен уку. Г. Тукай “Безнең гаилә”шигырен ятлау. Гаилә Мин һәм кешеләр
	“Көз һәм балалар” җыры. Анимацион сюжет “Шалкан әкияте буенча” Әйдәгез, дуслашыйк.
3. Ю	Б.Рәхмәт “Су” шигырен уку. Б.Рәхмәт “Су” шигырен ятлау
	Качышлы уйныйбыз.
4. Көз	Көз килде “Көз”рәсемен карау

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	Качышлы уйныйбыз.
5. Куян күчтәнәчләре	Куян күчтәнәчләре
	“Шалкан” әкияте.
6. Күз күчтәнәчләре	Җимешләр. Р.Батулла “Аю Әппәс” әкиятен сөйләү
	Әйдәгез, уйныйбыз.
7. Табын янында.	Ашамлыклар Әбине сыйла Сыйла Без кибеткә барабыз, ашамлыклар алабыз Аш бүлмәсе
	Безнең кунаклар Дустыңны сыйла Кунак сыйлау.
8. Татар халык ашлары.	Татар халык ашлары.
	Азат кунак чакыра
9. Безнең уенчыклар	Безнең уенчыклар Әйдәгез уйныйбыз Уенчыклар белән уйныйбыз Уенчыклар кибете Без уйнарга яратабыз Уйныйбыз Минем яраткан уенчыкларым
	Уенчыклар Паркка сәяхәт Алсуның туган көне Яңа ел килә Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку
10. Кыш	Җәнлекләр кышка әзерләнә Җәнлекләр кышкы урманда А.Алиш”Куян кызы” Кыргый хайваннар Хәйдәрнең “Керпе туны”әкиятен уку Ә.Бариның “Кыш”шигырен уку.
	Паркка сәяхәт

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	Уйныйбыз Мияуга бүләк
11. Халык җәүһәрләре	Киемнәр
	“Ни өчен киемнәр югалган”
12. Ватанны саклаучылар.	Безнең Армия Хәрби һөнәрләр Очучылар Без солдатлар К. Булатованың “Солдатлар” шигырен уку. Иң яхшы әти.
	Уенчыклар үпкәләгән. “Күңелле уеннар” Уенчыклар юабыз.
13. 8 март	Әнием турында сөйлим З.Туфайлованың “Әни сүзе” шигырен ятлау.
	Саннар
14. Яз	Кар Бабай язны эзли Яз бүләкләре Нур Гайсинның“Яз килә”шигырен уку “Без язны яратабыз”
	Уйныйбыз да, саныйбыз да
15. Күчмә кошлар	Күчмә кошлар Х.Вахитның “Уңган сыерчык”шигырен уку. Б. Рәхмәтнең “Яз ”шигырен ятлау.
	Бергәләп өйрәник “Акбай һәм Мияу мажаралары”
16. Халык җәүһәрләре	Кунак чакырабыз
	“Күңелле ял итәбез”
17. Апрель җитсә, исемеңне җырына куша тургай	Габдулла Тукай Габдулла Тукайның “Кызыклы шәкерт”шигырен уку. Габдулла Тукайның “Гали белән кәҗә” шигырен ятлау.
	Без татарча сөйләшәбез
18. Йорт хайваннары	Йорт хайваннары К.Ушинскийның “Хайваннар бәхәсе”әсәрен
	Бу өйдә кем яши?

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

19. Минем дусларым	“Торна белән Төлке” әкиятен уку. “Без татарча сөйләшәбез” Ж.Тәрҗемановның ”Кикрикүк”шигырен уку А.Алишның”Чукмар белән Тукмар” әкияте буенча әңгәмә
	Без театр уйныйбыз Уйныйбыз
20. Сабантуй бәйрәме	Сабантуйга әзерләнәбез Күңелле Сабантуй
	Сабантуй бәйрәме

Зурлар төркеменә комплекслы - тематик план.

Проект темалары	Эшчәнлек төрләре
1. «Яхшы сүз-җан азыгы»	Танышу Ягымлы сүзләр Сыйла(катнаш эшчәнлек)
2. А. Алиш иҗаты	А.Алиш- балалар язучысы. А.Алиш “Каз белән аккош”
	«Чукмар белән Тукмар» (катнаш эшчәнлек)
3. Хуш киләсең, ямьле көз!	Җәйләр үтте, көзләр җитте. Көзге табигать
	“Шалкан” (катнаш эшчәнлек)
4. Көз күчтәнәчләре	Яшелчәләр күргәзмәсенә сәяхәт Сыйлыйбыз
	“Баллы кишер” (катнаш эшчәнлек)
	Түтәлләрдә үсте яшелчә Яшелчәләр кибете Бар матур бакча
5. Мин яратам сине, Татарстан	Мин яратам сине, Татарстан Туган җирем- Татарстан
	“Уйный-уйный эшлибез”
	Гүзәл туган ягыбыз Туган ил кайдан башлана?
	Мультфильм “Акбарс”

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

6. Төсләр дөньясы	Төсләр Төсләр дөньясы
	“Юл маҗаралары”.
7. Кем эшләми , шул ашамый.	Яшелчә салаты Яшелчәләр юабыз.
	“Кем эшләми, шул ашамый”
8. Җиләк-җимешләр	Җимешләр Уйныйбыз да, җырлыйбыз да Җиләк-җимешләр
9. Минем гаиләм	Безнең гаилә Әби , бабайларны хөрмәтлик.
	“Аш бүлмәсе”
10. Табын янында	Савыт-саба кибетенә сәяхәт. Савыт-саба. Бергәләп өйрәнәбез. Курчак Алиягә булыш Чәй табыны
	“Өч аю” .
11. Киемнәр дә безне бизиләр	Кием кешене бизи Кием - салым кибетенә сәяхәт
	“Киемнәр кибетендә”
12. Салкын кыш. Кышкы уеннар.	Салкын кыш Кышкы уеннар
	“ Хат ташучы Кар бабай.”
	Без суыктан курыкмыйбыз. Кыш
	“Киемнәр кибетендә”
	Кышкы уеннар Ел фасыллары
	Куян кызы
13. Кунак булсаң-тыйнак бул	Без ашыйбыз Мин кунак яратам Бергәләп өйрәнәбез
14. Киемнәр	Киенергә ярдәм ит Милли киемнәр.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	“Киемнәр кибетендә”
	Киемнәр дә безне бизиләр. Киемнәр дөньясы
	”Ни өчен киемнәр югалган”
15. Йорт җиһазлары	Матур әдәбият белән таныштыру өстәл театры “Өч аю”. Өй җиһазлары кибете.
	“Маша һәм өч аю”
16. Муса Җәлил безнең күңелләрдә.	Муса Җәлил безнең күңелләрдә. “Батыр лыкта-матурлык”.
	“Шаян уенчыклар”.
17. Кояш гомере телим мин, әнием, сиңа	Без әни белән кибеткә бардык Әниләр бәйрәме
	“Өч кыз”
	Әни кирәк Әниемнең тәмле ашлары
	“Туган көн”
18. Без язны яратабыз	Яз килә. Яз килә, яз!
	“Кем нәрсә ярата?”.
	Татар халык иҗаты аша язны тасвирлау Нәүрүз – яз бәйрәме Бар, юк
19. Безнең канатлы дусларыбыз	Күчмә кошлар Кошлар
	“Алтын ай” кибете
20. Габдулла Тукай иҗаты	Габдулла Тукай Г. Тукайның “Кызыклы шәкерт” шигырен уку.
	Тукай әсәрләреннән төзелгән мультфильмнардан өзекләр карау.
	Г. Тукай “Безнең гаилә” “Гаилә” рәсемен карау
	Г. Тукай “Бала белән күбәләк”
21. Чисталыкта-матурлык	Саулык-зур байлык Шигырь уку: Ә.Ерикәй “Чисталык сөябез”
	“Чисталыкта-матурлык”
22. Җиңү алып килде май	Сугыш ветераннары белән очрашу

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

23. Кунак көтәбез	“Винни-пух кунакка бара”.
	“Чебурашка”
24. Хәрәкәттә-бәрәкәт	Минем яраткан спорт төре. Шигырь уку: В Хэйруллина “Туплар”
	Арыслан баласы һәм ташбака ничек җыр җырлаган”
25. Чәчәкле җәй.	Чәчәкләр – тормыш яме Чәчәкле җәй.
	Сабантуй бәйрәме
26. Күңелле сабантуй	Күңелле Сабантуй уеннары Сабан туена әзерлек Сабан туена әзерлек

Мәктәпкә әзерлек төркеменә комплекслы - тематик план.

	“Безнең дуслар”
17. Кышкы уеннар	Кышкы уеннар Яңа ел бәйрәме
	“Кар малай” мультфильмы
18. Кыш. Кышкы уеннар	Кыш. Кышкы уеннар
	“Шаян кошлар”
19. Кышлаучы кошлар	Кышлаучы кошлар Кошлар кафесы Кошларга ярдәм итик!
	“Әйдә, бие!”
	“Урманда зур концерт”
20. Киемнәр	Киемнәр Кышкы киемнәр
	“Акбай туган көнгә барырга әзерләнә”
21. Муса Җәлил	Муса Җәлил
	“Мияуның туган көне”
22. И туган тел, и матур тел...	Бөтендөнья телләр көне И туган тел, и матур тел...
	“Урман китапханәсендә”
23. Безнең шәһәр	Безнең шәһәр

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

	“Уйный-уйный укыйбыз”
24. Ямьле яз	Ямьле яз
	«Урман мәктәбендә»
25. Әкияттә кунакта	Әкияттә кунакта “Хуш киләсең, Нәүрүз!”
	“Теремкәй” әкиятен сәхнәләштерү
26. Күчмә кошлар	Күчмә кошлар
	“Кем нәрсә ярата?”
27. Белем иленә сәяхәт	Белем иленә сәяхәт Серле чәчәк Уку бүлмәсе
	“Уйный-уйный укыйбыз”
28. Мәктәп	Без мәктәпкә барабыз
	“Без инде хәзер зурлар - мәктәпкә илтә юллар”
	“Юл мажаралары”
29. Урман-безнең байлыгыбыз	Урманда Нәрсә ул “Кызыл китап?”
	Габдулла Тукай
30. Габдулла Тукай	Г. Тукай әкиятләренә сәяхәт Без - Тукай оныклары
	Г. Тукай “Шүрәле”
31. Әкияттә кунакта	«Эш беткәч, уйнарга ярый» “Алтын бөртекләр” «Агачлар да авырый»
32. Белем иленә сәяхәт	Могҗизалар кыры Белем иленә сәяхәт
33. Без уйнарга яратабыз	Казанга спорт бәйрәменә барабыз Без уйнарга яратабыз Сюжетлы-рольле уеннар
34. Җиңү бәйрәме	Алар безгә җиңү бүләк итте Җиңү бәйрәме
35. Хуш бакчам, исәнме мәктәп	Кабатлау. «Хуш бакчам, исәнме мәктәп»

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

2.2. Үзләштерү дәрәҗәләре

2.2.1. “Татарча сөйләшәбез”укыту-методик комплекты буенча белем дәрәҗәләре үсеше күрсәткечен билгеләү

Методик киңәшләр

Методик кулланмаларда 60 ар белем бирү эшчәнлегенең конспектлары бирелгән. Ел дәвамында, тәрбияче үзе иҗади якын килеп, укыту методик кулланмада бирелгән тематик планга таянып, мультфильмнар, анимацион сюжетлар, “Әкият илендә” тапшыруын кулланып, индивидуаль эшне дә кертеп, көндәлек план төзи.

Телгә өйрәтүнең төп формасы һәм чарасы булып белем бирү эшчәнлеге алына. Ул системалы рәвештә план буенча үткәрелә. Өйрәнелгән сүзләр, сүзтезмәләр, диалоглар эшчәнлектән тыш уен вакытларында активлаштырыла һәм ныгытыла, көндәлек аралашуда кулланыла.

Яңа сүзләрне, сүзтезмәләрне, ситуацияләрне балалар аңламаган очракта, тәрбияче рус телендә сөйли.

Пиктограммалар мәктәпкә әзерлек төркемендә, яңа сүзләр (фигыльләр) белән беренче тапкыр таныштырганда гына кулланыла.

Балаларга темадан тыш артык сүзләр, уеннар, җырлар, шигырьләр бирелергә тиеш түгел.

Бала татар телендә сүзне дөрес әйтмәгән очракта, тәрбияче баланы тыңлап сүзнең дөрес үрнәген бирә. Балалардан авазларның дөрес әйтелешен катгый таләп итмәскә кирәк.

Тәрбияче сөйләмендә акцент, җирле диалект, аваз кимчелекләре булмаска тиеш.

Тәрбияче сүзлек белән эшләгәндә татар һәм рус телләре өчен уртак сүзләргә таяна ала.

Тәрбияче үзенең эшенә иҗади якын килергә, төрле алымнар, чаралар эзләп, аларны кулланырга тиеш.

Укыту-методик комплекты кысаларында, лексик минимумны үзләштергән очракта, эшчәнлектә планлаштырылган уеннарның эчтәлеген үзгәртү, яңа алымнар кертү, баету хуплана.

Төркемнәрдә балаларның һәм тәрбиячеләрнең татар телендә аралашулары һәрдаим булырга тиеш. Эшчәнлектә өйрәнелгән тел материалы, режим моментларында, уен эшчәнлеге аша (ситуатив күнегүләр,сюжетлы рольле уеннар, үстерелешле диалоглар, сәхнәләштерү һ. б.) ныгытыла.

Рус телле балаларны татарча сөйләшергә өйрәткәндә балалар бакчасы коллективы һәм әти-әниләрнең бердәм позициядә булуы уңай нәтиҗә бирә.

Сүзлек белән эшләү

Балаларны татар телендә сөйләшергә һәм аралашырга өйрәтү билгеле бер күләмдәге сүз байлыгы булдырудан башлана.

Яңа сүзләр үзләштерү процессында махсус сайлап алынган күнегүләр төп чара булып тора. Юнәлеше һәм характеры ягыннан лексик күнегүләрне икегә бүлеп карыйлар: әзерлек күнегүләре һәм сөйләм күнегүләре.

Әзерлек күнегүләре балаларны яңа сүзләрне файдаланып сөйләргә әзерли. Бу күнегүләр лексик берәмлекләрне хәтердә калдырырга ярдәм итәләр.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Сөйләм күнегүләре лексик күнегүләрнең бер төре буларак, үзләштерелгән лексик берәмлекләр җирлегендә ситуацияләргә бәйле сөйләм эшчәнлеген барлыкка китерәләр.

Яңа сүз өйрәтү төп методик алымнарның берсе булып тора:
-яңа сүз тәрбияче тарафыннан ачык, төгәл итеп күрсәтмә рәсем ярдәмендә әйтелә;
-аудиоязмадан тыңлатыла, кабатлатыла;
-ишеткән сүзне бала рәсемннән табып күрсәтә һәм әйтә;
-сүзләр тизрәк истә калсын өчен сүз кат-кат әйттерелә, аңлашылмаган очракта, аның русча тәрҗемәсе бирелә;
-төрле эш формаларында (пышылдап, күмәкләп, төркемнәргә бүленеп, хәрәкәтләнеп әйтеп) өйрәтелә;
-уеннар кулланып ("Ватык телефон", "Кайтаваз"...) ныгытыла;
-яңа сүз, таныш булган сүзләр белән грамматик конструкцияләрдә ныгытыла, мәсәлән: зур туп, чиста туп;
-аралашуда кулланыла (бала өйрәнгән яңа сүзләрне, конструкцияләрне бары аралашуда аңлап куллана).
-бала теге яки бу сүзне аның төгәл мәгънәсен аңлап үзләштереп калсын өчен телдән мондый күнегүләрне үткәрергә мөмкин: -*Бу туп?* -*Әйе, бу туп.*

-*Бу песи? (туп күрсәтелә)* - *Юк, бу песи.*

-өйрәнелгән сүзләрне хәтердә калдыру максатыннан төрле уеннар оештырырга була: "Исемен әйтсәң бирәм", "Мин күрсәтәм, син әйт", "Сорап ал", "Серле кәрзин" һ.б..

Баланың сөйләмен оештыру өчен исемнең алмашлык (мин, син, бу), сан (1 дән 10 га), сыйфат (тәм, күләм, төс, эчке сыйфатлар) һәм фигыль белән бәйләү грамматик конструкцияләре кулланыла.

Фигыль белән таныштыру боерык фигыльләрдән башлана (бар, сикер, аша һ.б.).

Уртанчылар төркемендә балаларга боерык фигыльләрне аңлап үтәүләрен таләп ителә.

Зурлар төркемендә балалар кайбер боерыкларны үзләре бирә (сикер, аша, уйна) һәм аңлап үтиләр.

Мәктәпкә әзерлек төркемнәрендә балалар үзлектән Нишли? Син нишлисең? сорауларын бирәләр һәм аңлап җавап кайтаралар.

Укыту методик комплектының төп асылы булып аралашуга чыгу тора. Аралашуга чыгу өчен диалогик сөйләмнең әһәмияте бик зур. Диалогик сөйләмгә өйрәткәндә гадидән катлаулыга дигән дидактик принципка таянып эшләү кулай.

Диалогик сөйләмдә иң отышлы алым – сорау-җавап рәвешендә (сорау-информация алу берәмлеге) һәм теләк белдерә торган: теләк, үтенү, тәкъдим итү, ризасызлык төсмере булырга мөмкин. Еш кына сораудан соң, әңгәмәдәшнең җавап репликасы; килә: *Бу кем?-Бу әти;* раслау рәвешендә: *Бу әти?- Әти;* инкарь рәвешендә: *Бу әни?- Юк, бу әти.*Реплика- җавап сорау рәвешендә дә булырга мөмкин: *Нинди әти?* Бу вакытта әңгәмәдәшнең җавабы тулы да, ким дә булырга мөмкин: *Матур әти;* яисә: *Матур.*

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга ситуатив - тематик принцип нигезендә, диалогик сөйләмне үстерү буенча түбәндәге типтагы күнегүләр тәкъдим итәргә мөмкин:
- уен ситуацияләрендә катнашу;
- тәкъдим ителгән үрнәк буенча кечкенә диалоглар төзү;
- тематик диалоглар төзү;
- сәхнәләштерүдә катнашу;
- рольләргә бүлеп сөйләү.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Диалоглар белән эшләү коммуникатив юнәлештә алып барылырга тиеш. Тәрбияче аларның балалар сөйләменә керерлек кирәкле формаларын эшләргә һәм төрле шартларда куллану мөмкинлеген исәпкә алырга тиеш. Тәрбияче, сөйләмгә эмоциональ бизәлеш өстәү өчен, төрле формаларны кулланырга; эш эчтәлегенә туры килә торган интонация, ишарәләр, мимикалардан файдаланырга һ.б. өйрәтергә тиеш.

Шул ук вакытта, диалогны сорау бирү һәм аңа җавап алу дип кенә уйларга ярамый. Балаларны диалогик сөйләмгә хас булган башка (сорау һәм җаваплардан тыш) ситуацияләр, репликалар, көндәлек аралашу формаларына да өйрәтергә кирәк.

Диалог үрнәкләре:

Исәнләшү: *Исәнме, Оля! – Исәнме Коля.*

Саубуллашу: *Сау бул, Оля. – Сау бул Коля.*

Танышу: *Мин Оля. – Мин Коля.*

Чакыру: *Оля, кил монда.*

Рәхмәт белдерү: *Мә, курчак. – Рәхмәт*.

Сорау- уңай җавап: *Син малай? – Әйе, мин малай*.

Сорау – кире җавап: *Син малай? – Юк, мин кыз.*

Ачыклый торган сорау: *Мин кафега барам. – Нинди кафега?*

Аралашуга чыгу өчен нәтиҗәле чаралар булып аудиоязмалар, эш дәфтәрләре, анимацион сюжетлар тора

Аудиоязмалар яңа сүз өйрәтү, сөйләм үрнәкләре үзләштерү, уеннар, кыска җырлар өйрәтү, өстәл театры күрсәтү вакытларында куллану өчен төзелде. Аларны һәр эшчәнлектә куллану мөһим түгел.

Анимацион сюжетлар балаларның белгән сүз байлыгына, яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелде. Сюжетны караганнан соң, балалар белән әңгәмәләр үткәрелә, алда өйрәнелгән уен ситуацияләрен кабатларга тәкъдим ителә.

“Татарча сөйләшәбез” укыту методик комплектына нигезләнеп эшләнгән “Әкият илендә” телевизион тапшыруын балаларны татар теленә өйрәткәндә карарга тәкъдим ителә.

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларның татар телендә аралаша белү күнекмәләрен тикшерү

Тикшерү үткәрү буенча киңәшләр.

Балаларның татар телендә аңлау һәм сөйләшә (аралаша) белү күнекмәләрен уку елы башында (октябрь ае) һәм уку елы ахырында (апрель аенда) тикшерелә. Уртанчылар төркеме балалары белән тикшерү уку елы ахырында үткәрелә. Уку елы уртасында тематик тикшерү (декабрь, январь) үткәререгә мөмкин.

Тикшерүне һәр бала белән аерым, 1 – 2 бала катнашында, ә йомгаклау эшчәнлеге булганда барлык балалар белән бергә дә үткәрергә була. Тикшерү вакыты 10-15 минутан артмаска тиеш.

Биремнәр балаларның яшь үзенчәлекләрен исәпкә алып үткәрелә, уен-бирем рус телендә аңлатыла. Биремнәр мавыктыргыч һәм кызыклы булырга тиеш. Сораулар ачык, төгәл итеп, интонация белән бирелә.Тикшерүче балаларның җавабын тыңлаганда елмаеп, кирәк булса җавапны дөресләп, бала әйтә алмаганда булышырга тиеш.

Тикшерү барышында яңа материал бирелми. Тикшерүне эш дәфтәрләре, таратма, күрсәтмә рәсемнәр, интерактив тактада уеннар кулланып үткәрергә дә була.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

Биремнәр, уеннар өчен кирәк булган күрсәтмәлелек алдан әзерләнеп куелган булырга тиеш. Тикшерүче һәр биремгә аерым балл куеп бара. Тикшерү ахырында баллар саны кушыла һәм 5 кә бүленә. Шулай итеп гомуми нәтиҗә ясала.

2.2.2. Ана – теле буенча белем дәрәҗәләре усеше күрсәткечен билгеләү (кушымтада)

2.2.4. Гомуми белем дәрәҗәләре усеше күрсәткечен билгеләү таблицасы (кушымтада)

2.3. Методик эшне оештыру ,ата-аналар, балалар һәм тәрбиячеләр белән эш өчен еллык план (кушымтада)

2.4. Этно – мәдәни төбәк бердәмлеге. (кушымтада)

III Оештыру бүлеге. (Организационный)

1.1. Материал - техник кирәк яраклар (кушымтада)

Вид помещения	Основное предназначение	Оснащение
Кабинет татарского языка	Образовательная деятельность, индивидуальная работа, консультации родителей и сотрудников, открытые показы.	Столы и стулья для детей и взрослых, интерактивная доска, ноутбук, игрушки, дидактические, интерактивные игры, детская литература, тематические папки, альбомы, учебно-методический комплект (демонстрационный, раздаточный материал, аудио, видео диски, маски, разные виды театров), символика РТ и РФ.

3.1.1. Укыту методик комплекты буенча күрсәтмә, таратма материаллар (кушымтада)

1.1.2. Мультимедиа ресурслар (кушымтада)

3.2. Программа буенча материаль кирәк – яраклар (кушымтада)

3.3. Әдәбият

1. Образовательная программа дошкольного образования МАДОУ "Детский сад №141"
2. Закирова К.В.. Балалар бакчасы тәрбиячеләре һәм эти-әниләр өчен хрестоматия (на татарском языке), "Балачак аланы". − Казан, 2011.

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

3. Закирова К.В., Борханова Р.А. Балалар бакчасында тәрбия һәм белем бирү (Программаның милли – төбәк юнәлеше). – Казан, 2010.
4. Закирова К.В. , Муртазина Л.Р. “Балачак – уйнап - көлеп үсәр чак”.- Казан, 2012.
5. Закирова К.В., Муртазина Л.Р. Әй, уйныйбыз, уйныйбыз.- Казан, 2013
6. Зарипова З.М., Исаева Р.С. « Үстерешле уен».- Казан, 2013.
7. Ибрагимова З.Г. Шома бас- Казан, 2012.
8. Зарипова З.М. Балалар бакчасында рус балаларына татар теле өйрәтү программасы. «Идел-Пресс», 2013.
9. Зарипова З.М “Татарча сөйләшәбез”. 4-5 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2011
10. Зарипова З.М. “Татарча сөйләшәбез”. 5-6 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Хәтер», 2012
11. Зарипова З.М. “Татарча сөйләшәбез”. 6-7 яшьлек балаларны татар теленә өйрәтү буенча методик ярдәмлек, «Татарстан китап нәшрияты», 2012
12. Шаехова Р. К. «Раз словечко, два словечко».Занимательное обучение татарскому языку. «Хәтер», 2011
13. Закирова К.В. «Балачак аланы». Хрестоматия для воспитателей и родителей. Казан, 2011
14. Закирова К.В. «Воспитание и обучение в детском саду»(Национально-региональный компонент Программы)- – Казан, 2010.
15. Кашапова М.Ф. «Уйныйк әле, балалар» метод.рекомендации (первая книга) - Казан, 2011.
16. Хазратова Ф.В. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ 4 - 5 лет. – Казан, 2013.
17. Зарипова З.М. «Туган телдә сөйләшәбез»Методическое пособие для воспитателей татарских групп ДОУ 5 – 7 лет. - Казан, 2012.

В рамках реализации Стратегии развития образования в Республике Татарстан на 2010 – 2015 годы «Киләчәк» творческой группой, созданной Министерством образования и науки Республики Татарстан, разработаны новые учебно-методические комплекты **(далее УМК)** по обучению детей двум государственным языкам в дошкольных образовательных учреждениях на основе современных эффективных образовательных технологий, которые используются в ДОУ.

Содержание УМК «Говорим по-татарски»

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a

(авторы Зарипова З.М., Кидрячева Р.Г., Исаева Р.С.)

Проект состоит из трех частей:

- «Мой дом» *(для средней группы),*
- «Играя растем» *(для старшей группы),*
- «Мы теперь уже большие в школу ведут дороги» *(для подготовительной к школе группы).*

Основная цель УМК "Татарча сөйләшәбез" - формирование правильной устной татарской речи русскоязычных детей дошкольного возраста. УМК "Татарча сөйләшәбез" разработаны для: средней группы, старшей группы, подготовительной к школе группе.

Проект УМК по обучению русскоязычных детей татарскому языку состоит из трех частей: «Минем өем» (для средней группы), «Уйный-уйный үсәбез» (для старшей группы), «Без инде зурлар, мәктәпкә илтә юллар» (подготовительной к школе группы).

Основной **задачей** изучения татарского языка в дошкольном возрасте является **формирование первоначальных умений и навыков практического владения татарским языком в устной форме.** В процессе обучения дети должны научиться воспринимать и понимать татарскую речь на слух и говорить по-татарски в пределах доступной им тематики, усвоенных слов.

Целевые ориентиры на этапе завершения дошкольного образования по обучению детей татарскому языку

- ребёнок проявляет уважение к людям другой национальности, к их культурным ценностям;
- ребёнок понимает речь на татарском языке, в пределах, изученных тем, задаёт вопросы на татарском языке;
- у ребёнка формируется мотивация к дальнейшему обучению татарского языка на этапе школьного обучения.

УМК:

В возрасте 4 – 5 лет объём словарного запаса: **62 слова татарского языка**.

В возрасте 5 – 6 лет объём словарного запаса: **45 слова татарского языка**.

В возрасте 6 – 7 лет объём словарного запаса: **60 слова татарского языка**.

Перед выходом в школу объём словарного запаса составляет 167 татарских слов

ОТПРАВИТЕЛЬ
МУНИЦИПАЛЬНОЕ АВТОНОМНОЕ ДОШКОЛЬНОЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ "ДЕТСКИЙ САД №141
ПОДПИСАНО
ВЛАДЕЛЕЦ СЕРТИФИКАТА
Васильева Ольга Владимировна
ДОЛЖНОСТЬ
Заведующий
СЕРТИФИКАТ
016ACE180D540EA73FDE9F06538AA56F
ПОДПИСАН
31.08.2023 11:58:18 МСК
ПОДПИСЬ ВЕРНА

Электронный документ передан через оператора ЭДО ЗАО "ТаксНет" Чт, 31 авг 2023 11:58:26 МСК
Идентификатор документа 643d1f1c-e94d-4b3c-ae11-9c0766d4c13a